

van de notaris

Memento mori

Mr. Jeroen te Lindert (41) is notaris te Doesburg. In zijn vrije tijd is hij zanger/pianist in een 'jaren 50 rock-'n-rollband'. Met echtgenote en dochter woont hij in Voor-Drempt.

Er zijn talloze wijsheden die ons erop wijzen dat het verstandig is om bij de dag te leven. Evenzovele zijn er die ons erop wijzen dat het niet verstandig is om te proberen zo veel mogelijk bezit te verzamelen tot op de dag dat Magere Hein ons komt halen. Het is tenslotte een dwaas die arm leeft om rijk te sterven. Bovendien: wie geeft wat ie heeft is 't waard dat ie leeft. Maar ja, men moet zich niet uitkleeden voor het naar bed gaan. En doorgaans is het lastig plannen, als het gaat om de vraag wat nog gegeven kan worden en wanneer u naar bed gaat. Het komt dan ook zeer regelmatig voor dat bij het vallen van het doek blijkt dat de hoofdrolspeler, door al zijn geven, het dusdanig waard was om te leven, dat voor zijn nabestaanden uiteindelijk alleen de schulden bleven.

Zeer frequent melden zich potentiële erfgenamen bij ons met de vraag wat te doen met een te verwachten erfenis waarvan de kans groot is dat er niet genoeg zal overblijven om hen over het eerste verdriet heen te helpen. Of nog erger: men heeft niet eens verdriet van het overlijden zelf, maar wel van het saldo van de te ontvangen boedel.

Eén troost: men wordt nooit 'zomaar' aansprakelijk voor deze tekorten. Als men als erfgenaam is aangewezen, zijn er drie mogelijkheden. Men kan zuiver aanvaarden (men doet in alle plussen en minnen mee), men kan verwerpen (hierdoor bent u geen erfgenaam meer), en men kan beneficiair aanvaarden (u doet alleen mee in een eventueel positief saldo). Reden waarom dit laatste niet altijd standaard gebeurt, is dat de beneficiaire aanvaarding geschiedt via een verklaring bij de rechtbank, hetgeen griffierecht met zich meebrengt (ca. € 120,-) en daarnaast een strikt voorgeschreven en soms lastige procedure van afwikkeling.

Waar ik het hier echter over wil hebben is dat het wel van groot belang is dat het zuiver aanvaarden niet alleen kan via een uitdrukkelijke schriftelijke verklaring, maar ook 'stilzwijgend' mogelijk is. U kunt geacht worden te hebben aanvaard wanneer u 'als heer en meester over de nalatenschap beschikt'.

Wanneer u bijvoorbeeld besluit uit de nalatenschap 'alvast' de auto te verkopen, dan handelt u alsof u eigenaar van die auto bent en hebt u dus blijkbaar aanvaard.

Dat dit echter ook veel subtieler kan, blijkt uit een uitspraak van het Hof te De Haag van 8 april jl. Op de sterfdag van erflaatster besloten haar erfgenamen tot een kleine viering van het leven door met hun partners uit eten te gaan op kosten van de boedel. Kosten: € 119,- .

Toen de nalatenschap vervolgens negatief bleek te zijn was de rechtbank van mening dat de erfgenamen door deze betaling als 'heer en meester' over de gelden van de nalatenschap hadden beschikt, en dat zij daarmee kennelijk de nalatenschap zuiver hadden aanvaard.

In hoger beroep stemde het Hof hiermee in, met als gevolg dat de erfgenamen hoofdelijk aansprakelijk werden voor alle tekorten die er achteraf bleken te zijn.

Dus: bent u van plan om als nabestaande melancholisch het glas te heffen en te proosten op het leven en de overledene, prima, maar denkt u er dan aan dat u vervolgens wel zelf afrekent...!

Tip van de notaris

Er zijn voorstellen gedaan om het wettelijk systeem te wijzigen in die zin dat iedereen automatisch geacht wordt beneficiair te aanvaarden, maar dit voorstel is verworpen. Wel is op 5 februari jl. openbaar gemaakt het 'Wetsvoorstel bescherming erfgenamen

tegen onverwachte schulden'. Volgens dit wetsontwerp wordt het mogelijk voor erfgenamen om ook achteraf alsnog van aansprakelijkheid af te komen als er een onverwachte schuld van de overledene opduikt. Maar let op: hiervoor gelden strikte voorwaarden en bovendien is dit nog geen geldende wetgeving!

